

(kvestioniin viitattaessa käytettävät lyhenteet)

arg. 1
(= argumentum)

arg. 2

s. c. 1
(= sed contra)

s. c. 2

co.
(= corpus quaestionis, kvestionin runko)

ad 1

ad 2

(jos on vain yksi perustelu *sed contra*, lyhenne on pelkkä s. c., ilman numeroa)

Tuomas Akvinolainen, *Quodlibet VII, q. 5, a. 3*

Artikla 3

Piinaavatko tuomittujen ruumiita helvetissä mato ja ruumiillinen itku?

Kolmanteen [artiklaan] edetään seuraavasti. Näyttää, että tuomittujen ruumiita piinaavat madot ja itku, jotka ovat ruumiillisia.

Juditin kirjassa näet sanotaan: ”hän antaa [. . .] tulen ja madot heidän lihaansa” (Judit 16:17). Mutta henkistä laatua olevaa matoa ei anneta lihaan vaan pikemminkin sieluun. Siis mato, joka piinaa väärämielisiä, ei ole vain henkistä laatua vaan myös ruumiillinen.

Samoin, kohdassa Luuk. 13:28 oleva glossa sanoo: ”Ruumiiden todellinen ylösnousemus voidaan osoittaa sen itkun avulla, jolla Herra uhkaa väärämielisiä.” Näin ei olisi, jos tuo itku olisi pelkästään henkistä laatua. Siis, ja niin edelleen.

Mutta tätä vastaan on se, että väärämielisiä piinaava mato on kuolematon: ”eikä heidän matonsa kuole” (Jes. 66: 24). Mutta mikään eläin ihmistä lukuun ottamatta ei suuntaudu kuolematomuuteen. Siis tuo mato ei ole aineellinen.

Edelleen, ruumiillisessa itkussa tapahtuu kyynelten irtoamista. Mutta jokainen äärellinen kappale, josta jatkuvasti irtoaa jotain, kuluu vihdoon loppuun, ellei tapahdu jotain korvaamista. Kun tuomittujen ruumiissa ei ole menetetyä korvaamista, vaikuttaa siltä, että tuo heidän loputon itkunsa ei ole aineellista.

Minä vastaan: On sanottava, että *Jumalan valtiosta* -teoksen X kirjassa Augustinus esittää tässä asiassa olevan useita eri mielipiteitä: ”Pahojen rankaisemisessa sekä sammumaton tuli että eläväisin mato on tulkittu eri tavoin. Jotkut näet tulkitsevat molemmat sielua koskeviksi, jotkut molemmat ruumista koskeviksi, jotkut tulen ruumista koskeviksi ja madon kuvaannollisesti sielua koskeviksi. Viimeksi mainittu kanta näyttää uskottavimmalta.” [*De civ. XX, 22*] Niinpä Augustinusta seuraten sanomme, että tuo mato on henkistä laatua, niin että sielua sisäpuolelta jäytävää omantunnon kalvamista sanotaan madoksi, ja samalla tavalla tuo itku on henkistä laatua, niin että murhetta sinänsä sanotaan itkuksi. Kuitenkin toisella tavalla itkua voidaan sanoa ruumiilliseksi myös ilman kyynelten vuodattamista, niin että itkuksi ei sanota vain sielun murhetta vaan myös sitä tilaa, johon ruumis joutuu sielun kärsiessä murhetta.

Ensimmäiseen [argumenttiin] on siis sanottava, että tuo kohta on kuvaannollista puhetta. Voimme tällä tavalla tulkita ”lihan” tarkoittavan jumalattomien sieluja, jotka ovat olleet lihallisia.

Toiseen [argumenttiin] on sanottava, että edellä selitetyn kaltainen ruumiillinen itku ilman kyynelten vuodattamista riittää tukemaan ylösnousemuksen todellisuutta. Jos kuitenkin oltaisiin madon ja itkun ruumiillisuuden kannalla, olisi mahdollista sanoa, että Jumalan voima sekä pitää tuon madon olemassaolon voimassa että korvaa kyynelissä menetetyä aineen.

Articulus 3

Utrum corpora damnatorum punientur in Inferno verme et fletu corporali

Ad tertium sic proceditur: videtur quod corpora damnatorum punientur vermibus et fletu corporalibus.

Dicitur enim Iudith, XVI, 21: *dabit (...) ignem et vermes in carnes eorum*. Sed vermis spiritualis non datur in carnem, sed magis in animam. . . .

Item, Lucae XIII, 28, dicit quaedam Glossa quod *per fletum, quem dominus reprobis comminatur* . . .

Sed contra. Est quod vermis quo punientur reprobis, est immortalis; Is. LXVI, 24: *vermis eorum non morietur*.

. . .
Praeterea, in fletu corporali fit quaedam resolutio lacrimarum. . . .

Respondeo. Dicendum, quod circa hoc Augustinus, Lib. X de Civit. Dei, ponit diversas opiniones, sic dicens: *in poenis malorum et inextinguibilis ignis et vivacissimus vermis ab aliis atque aliis aliter atque aliter est expositus. Alii quippe utrumque ad animum retulerunt; alii utrumque ad corpus; alii ad corpus ignem, ad animum tropice vermem: quod esse credibilis videtur*. Unde sequentes Augustinum, dicimus, . . .

Ad primum ergo dicendum, quod locutio illa tropica est; . . .

Ad secundum dicendum, quod fletus corporalibus modo praedicto sine lacrimarum emissionem sufficit ad veritatem resurrectionis insinuandum. . . .

(”standardoitu” suomennos, huomaa korostetut kohdat)

Artikla 3

Piinaavatko tuomittujen ruumiita helvetissä mato ja ruumiillinen itku?

Näyttää, että tuomittujen ruumiita piinaavat madot ja itku, jotka ovat ruumiillisia.

1. Juditin kirjassa sanotaan: ”hän antaa [. . .] tulen ja madot heidän lihaansa” (Judit 16:17). Henkistä laatua olevaa matoa ei anneta lihaan vaan pikemminkin sieluun. Siis mato, joka piinaa väärämielisiä, ei ole vain henkistä laatua vaan myös ruumiillinen.

2. Kohdassa Luuk. 13:28 oleva glossa sanoo: ”Ruumiiden todellinen ylösnousemus voidaan osoittaa sen itkun avulla, jolla Herra uhkaa väärämielisiä.” Näin ei olisi, jos tuo itku olisi pelkästään henkistä laatua. Siis, ja niin edelleen.

Toiselta puolen väärämielisiä piinaava mato on kuolematon: ”eikä heidän matonsa kuole” (Jes. 66: 24). Mikään eläin ihmistä lukuun ottamatta ei suuntaudu kuolematomuuteen. Siis tuo mato ei ole aineellinen.

Edelleen, ruumiillisessa itkussa tapahtuu kyynelten irtoamista. Jokainen äärellinen kappale, josta jatkuvasti irtoaa jotain, kuluu vihdoon loppuun, ellei tapahdu jotain korvaamista. Kun tuomittujen ruumiissa ei ole menetetyä korvaamista, vaikuttaa siltä, että tuo heidän loputon itkunsa ei ole aineellista.

Vastaus: Jumalan valtiosta -teoksen X kirjassa Augustinus esittää tässä asiassa olevan useita eri mielipiteitä: ”Pahojen rankaisemisessa sekä sammumaton tuli että eläväisin mato on tulkittu eri tavoin. Jotkut näet tulkitsevat molemmat sielua koskeviksi, jotkut molemmat ruumista koskeviksi, jotkut tulen ruumista koskeviksi ja madon kuvaannollisesti sielua koskeviksi. Viimeksi mainittu kanta näyttää uskottavimmalta.” [*De civ. XX, 22*] Niinpä Augustinusta seuraten sanomme, että tuo mato on henkistä laatua, niin että sielua sisäpuolelta jäytävää omantunnon kalvamista sanotaan madoksi, ja samalla tavalla tuo itku on henkistä laatua, niin että murhetta sinänsä sanotaan itkuksi. Kuitenkin toisella tavalla itkua voidaan sanoa ruumiilliseksi myös ilman kyynelten vuodattamista, niin että itkuksi ei sanota vain sielun murhetta vaan myös sitä tilaa, johon ruumis joutuu sielun kärsiessä murhetta.

Vastaus argumentteihin:

1. Tuo kohta on kuvaannollista puhetta. Voimme tällä tavalla tulkita ”lihan” tarkoittavan jumalattomien sieluja, jotka ovat olleet lihallisia.

2. Edellä selitetyn kaltainen ruumiillinen itku ilman kyynelten vuodattamista riittää tukemaan ylösnousemuksen todellisuutta. Jos kuitenkin oltaisiin madon ja itkun ruumiillisuuden kannalla, olisi mahdollista sanoa, että Jumalan voima sekä pitää tuon madon olemassaolon voimassa että korvaa kyynelissä menetetyä aineen.